

بررسی «فرهنگستان» از گزارش‌های ۲ نهاد دولتی نشان می‌دهد، میزان کیفیت و ایمنی خودروهای ایرانی به کمترین میزان ۶ سال اخیر رسیده است

سرعت افت کیفیت خودروها مثل سرعت رشد قیمت‌ها

مهدی عبدللهی
دبیر گروه اقتصاد

با افزایش نرخ ارز در ۶ ماه اخیر، این روزها رقام عیبی برای قیمت انواع خودروها ذکر می‌شود. ارقام غیرقابل تصویری که حالا دلالت برای ارایه‌ای همچون پراید ۱۳۰ میلیون تومان

عنوان می‌کنند. گزارش‌های میدانی نشان می‌دهد در بازار خودرو و آتش آتقدر شور شده که نوسان‌ها حتی صدای دلان را هم درآورده است. اینکه در این آشفته‌بازار خودرو، سازمان تعزیرات حکومتی و سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان توانی برای مهار سفته‌بازی و دلالی خواهند داشت یا خیر؛ موضوع گزارش حاضر نیست. در گزارش پیش‌رو به موضوع کیفیت خودروهای تولیدی کشور و

همچنین کیفیت خودروهای در حال تردد در جاده‌های کشور پرداخته ایم. در ادامه برای رتبه‌بندی کیفیت و ایمنی خودروهای داخلی و خودروهای خارجی در حال تردد در کشور، از آمارهای گزارش شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران و گزارش شاخص APEAL وزارت صمت بهره گرفته ایم. فرض اولیه این است که با افزایش قیمت‌ها باید کیفیت نیز ارتقا یابد، اما بررسی‌ها نشان می‌دهد علاوه بر حاشیه

رفتن اجرایی شدن استانداردهای ۸۵ گانه‌ای که سازمان استاندارد ایران از اسفندماه سال ۱۳۹۵ برای خودروسازان الزامی کرده بوده، همچنین در مرداد سال جاری (آخرین گزارش) حدود ۸۰ درصد خودروهای تولید داخل از پنج امتیاز کیفی، یک تا سه امتیاز دریافت کرده‌اند. مورد دوم هم اینکه، کیفیت خودروهای تولیدی دو خودروساز بزرگ داخلی نه تنها طی دو سال اخیر بهبود نیافته، بلکه

میزان رضایت ایرانی‌ها از خودروهای داخلی و خودروهای وارداتی در سال ۱۳۹۸ کمترین میزان رضایت طی ۶ سال اخیر بوده است. اینکه اعمال تحریم‌ها ارتقای کیفیت خودروهای وابسته به واردات را سخت کرده، موضوع قابل انکاری نیست، اما اینکه چرا کیفیت خودروهای تولیدی کشور به قبل از دهه ۱۳۹۰ برگشته، جای تامل و بحث دارد.

استانداردهای ۸۵ گانه در کما

اسفندماه سال ۱۳۹۵ سازمان ملی استاندارد ایران اعلام کرد تعداد استانداردهای خودرویی از ۵۵ به ۸۵ مورد افزایش خواهد یافت. براساس زمان بندی اعلام شده از سوی سازمان ملی استاندارد در آن زمان، خودروسازان فرصت داشتند تا ابتدای دی‌ماه سال ۹۶، تعداد ۶۱ مورد از استانداردهای مدنظر را رعایت کنند و پس از آن تا ابتدای تیرماه سال ۹۷ دو مورد دیگر به این ۶۱ مورد اضافه شود و نهایتا با اضافه شدن ۲۲ مورد استاندارد خودرویی جدید تا ابتدای دی‌ماه سال ۹۷، در مجموع ۸۵ مورد استاندارد خودرویی باید در خودروهای تولید داخل و وارداتی رعایت شود. براساس این مصوبه، در هر یک از زمان بندی‌های اعلامی (دی ۹۶، تیر ۹۷ و دی ۹۷) اگر خودرویی قادر به اجرایی کردن تعداد استانداردهای تعریف شده تا آن مقطع زمانی نباشد، تولیدش متوقف خواهد شد و پلیس راهور ناجا نیز از شماره گذاری این خودروها ممانعت به عمل خواهد آورد. اما حالا حدود ۱۸ ماه از آخرین ضرب الاجل سازمان ملی استاندارد می‌گذرد و اجرایی این استانداردها ظاهرا با شروع تحریم‌ها به حاشیه رفته است. اینکه اجرای استانداردهای ۸۵ گانه چه چیزی را برای مشتری خودروهای ایرانی تغییر داد، هنوز قابل ارزیابی نیست، اما موضوعی که این روزها با افزایش شدید قیمت‌ها در بازار خودرو جای بحث دارد، کیفیت و ایمنی خودروهای داخلی است. در این خصوص طی چند سال اخیر دو گزارش جداگانه یکی از سوی وزارت صمت و دیگری نیز از سوی شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران منتشر شده است که در ادامه به بررسی آخرین گزارش‌های منتشر شده از سوی دو نهاد می‌پردازیم.

نمره ۸۰ درصد خودروها کمتر از ۴ است

از جمله گزارش‌هایی که به ارزیابی کیفیت خودروهای تولیدی کشور می‌پردازد، گزارش ارزشیابی شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران است. در این گزارش شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران به صورت ماهانه خودروهای تولیدی کشور را در همان ماه مورد سنجش قرار داده و نمره‌ای بین یک (پایین‌ترین کیفیت) و پنج (بالا ترین کیفیت) اعطا می‌کند. در آخرین

ارزیابی‌های شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران از ۲۵ خودروی سبک مورد ارزیابی در بخش خودروهای سبک تنها یک خودرو دارای پنج ستاره کیفی (بالا ترین امتیاز)، چهار خودرو حائز چهار ستاره، ۱۵ خودرو دارای سه ستاره، چهار خودرو حائز دو ستاره و یک خودرو نیز تنها یک ستاره کسب کرده است. به عبارتی دیگر از مجموع ۲۵ خودروی مورد ارزیابی در بخش خودروهای سبک، تنها امتیاز پنج خودرو (۲۰ درصد از کل) چهار و پنج و ۸۰ درصد آنها یک تا سه ستاره کیفی است. براساس این گزارش پژه ۲۰۰۸ بالاترین امتیاز کیفی یعنی پنج را از شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران دریافت کرده است. پس از این خودرو، چهار خودروی هایما، پژو ۲۰۷، دنایلاس و بریلیانس نیز امتیاز کیفی چهار را دریافت کرده، ۱۵ خودرو که در بین آنها نام جک S5، پژو ۲۰۶، دنا، رانا، پژو پارس، سمند، کوئیک، تیبا و ساینا هم دیده می‌شود، امتیاز کیفی سه را دریافت کرده‌اند. پژو ۴۰۵، پراید ۱۳۱ و وانت آریسان نیز سه خودرویی هستند که تنها دو ستاره کیفی دریافت کرده‌اند و در نهایت وانت نیسان زامیاد نیز از جمله خودروهایی است که فقط یک ستاره از شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران گرفته است.

کیفیت و ایمنی خودروها

پایین‌ترین عدد در ۶ سال اخیر در گزارش شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران این شرکت از انتشار جزئیات ارزیابی خودداری کرده و عمدتاً نمره کیفی پنج سطحی خودروهای مختلف را منتشر کرده است. اما در گزارش دیگری که از سوی وزارت صمت منتشر شده و در اصطلاح به APEAL مشهور است، با جزئیات بیشتری می‌توان کیفیت، امنیت و زشتی و زیبایی طراحی خودروها را مقایسه کرد. اصطلاح APEAL که مخف وازه‌های (Automotive Performance, Execution and Layout) بوده، به مفهوم «عملکرد، اجرا و چیدمان خودرو» است. شاخص APEAL شامل ۶ مولفه و ۳۰ نامگر است. سیستم تپهویه، طراحی داخلی و خارجی، کیفیت و امنیت صندلی‌ها، قابلیت دید و

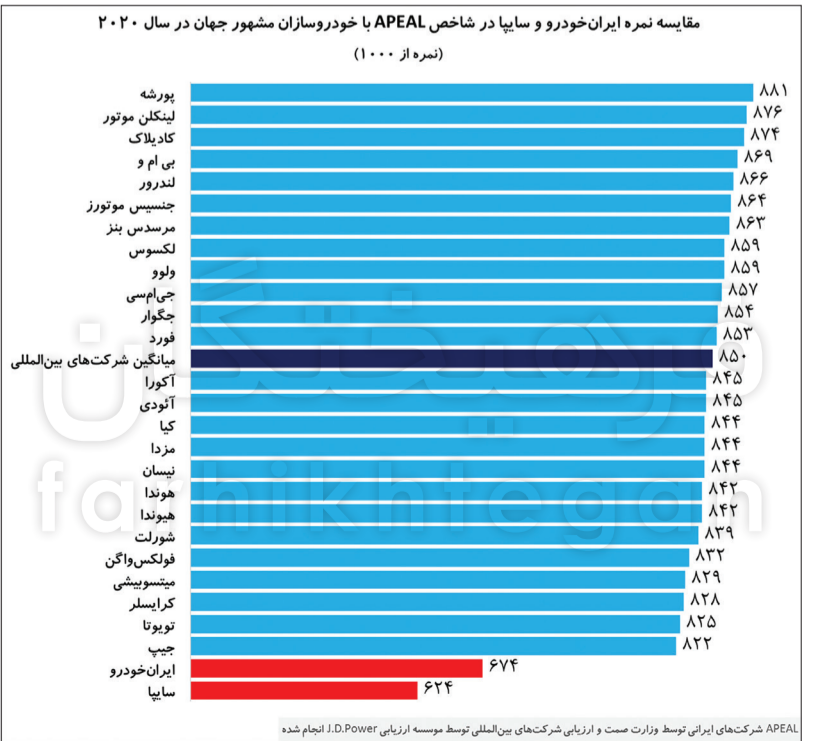
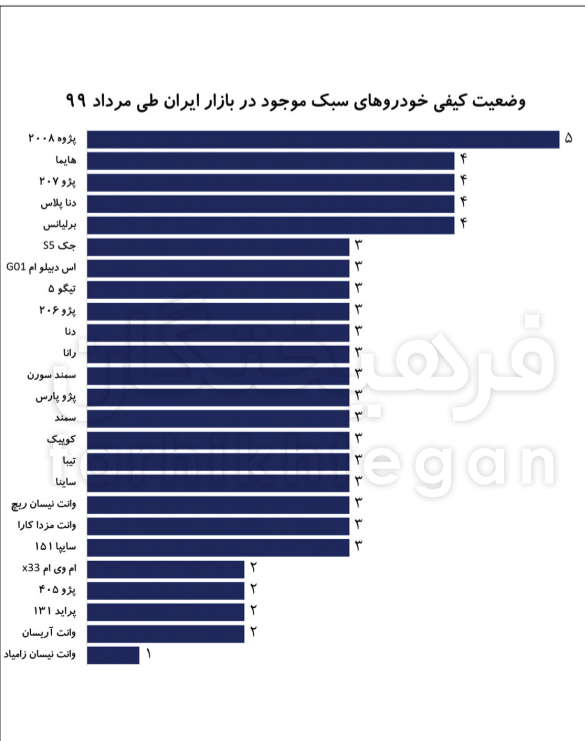
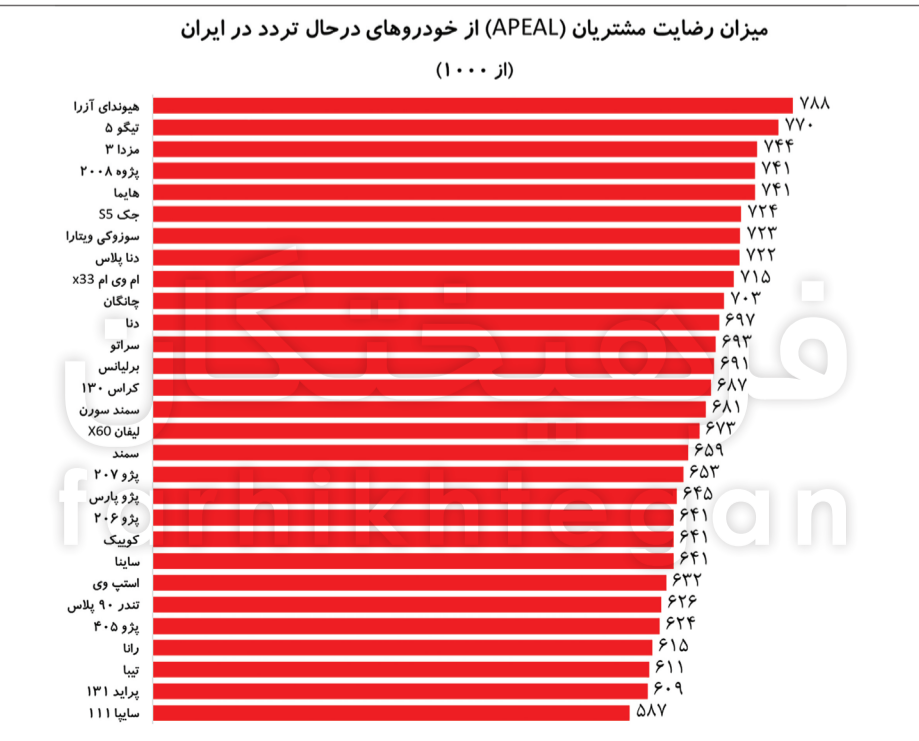
ایمنی خودرو، ارگونومی راننده و سیستم صوتی و وسایل تزئینی مولفه‌های APEAL هستند. همچنین ۳۰ نامگر که هر کدام مربوط به یکی از این ۶ مولفه است، در جدول آمده است. براساس بررسی‌های وزارت صمت، برای تهیه این گزارش تعداد ۵۹ خودرو از ۶ برند ایرانی و خارجی حاضر در بازار ایران طی سال ۱۳۹۸ بررسی شده و همچنین دیدگاه و نظر ۲۴ هزار و ۳۹۶ مشتری دریافت شده است. طبق گزارش وزارت صمت، در سال ۱۳۹۸ میانگین امتیاز رضایت مشتریان از APEAL شرکت خودرویی، از نمره ۱۰۰۰ حدود ۶۷۱ بوده است. نکته قابل تامل اینکه امتیاز ۶۷۱ خودروهای حاضر در بازار ایران طی سال گذشته در حالی داده شده که این امتیاز در سال ۹۷ حدود ۷۰۲، در سال ۹۶ حدود ۷۱۳، سال ۹۵ حدود ۶۹۵، سال ۹۴ حدود ۶۸۳ و در سال ۹۳ نیز حدود ۶۸۰ بوده است. به عبارتی، جان کلام اینکه طی ۶ سال اخیر خودروهای حاضر در بازار ایران کمترین امتیاز از نظر کیفیت و ایمنی را در سال ۱۳۹۸ کسب کرده‌اند، این در حالی است که سازمان استاندارد ایران طی سال‌های اخیر مانورهای تبلیغاتی زیادی روی افزایش کیفیت خودرو در ایران داده و مشخصاً آنچه آمارها تایید می‌کنند، این سازمان در اجرای وظایف خود ناکام مانده است. در اینجا ممکن است این موضوع مطرح شود که کاهش رضایت مشتریان از APEAL خودروها به دلیل اعمال تحریم‌ها بوده، این موضوع قابل انکاری نیست اما اگر به پیشینه آماری همین گزارش مراجعه کنیم، مشخص می‌شود که در ۶ ماهه سال ۹۴ که هنوز مهر برجام خشک نشده و خبری از تعاملات موثر خودروسازان ایرانی با خارجی‌ها نبود، وضعیت کیفیت خودروها بهتر از امروز بوده است.

بالا ترین رضایت ایرانی‌ها از خودروهای ژاپنی

براساس گزارش وزارت صمت، از ۶ شرکتی که ۵۹ خودروی آنها در جاده‌های ایران در حال ترده بوده و یا شاخص APEAL ارزیابی شده‌اند، خودروهای ژاپنی دارای بالاترین امتیاز هستند. در مجموع خودروهای شرکت‌های ژاپنی از ۱۰۰۰ امتیاز، ۷۲۸ امتیاز دریافت کرده‌اند. پس از برندهای ژاپنی، برندهای چینی که با ۱۰ خودرو در ایران حضور دارند، با ۷۱۶

بخش‌های مورد ارزیابی در شاخص APEAL خودروها	
موفله‌های APEAL	بخش‌های مورد ارزیابی
۱- سیستم تپهویه	طراحی خروجی‌های سیستم تپهویه
	طراحی ابزار کنترلی سیستم تپهویه
	طراحی چراغ‌های جلو
۲- طراحی داخلی و خارجی	طراحی خارجی نمای عقب خودرو
	طراحی خارجی نمای جلوی خودرو
	فضای جلوی پای سرنشینان عقب
	فضای جلوی پای سرنشینان جلو
	طراحی داشبورد
	طراحی کنسول میانی
۳- صندلی‌ها	طراحی پشت‌سری صندلی‌ها
	قابلیت تنظیم صندلی‌ها
	طراحی ایربگ‌ها
	طراحی و جانمایی سنسور دنده عقب
۴- قابلیت دید و ایمنی	جانمایی ایربگ‌ها
	طراحی و جانمایی کمربند ایمنی
	طراحی و جانمایی ایربگ‌های پشت فرمان
۵- ارگونومی راننده	طراحی امکان‌ات جانبی روی فرمان
	طراحی و جانمایی تنظیم ارتفاع فرمان
۶- سیستم صوتی و وسایل تزئینی	طراحی و شکل ظاهری رینگ‌ها
	امکانات و تجهیزات رادیویخش
	طراحی و جانمایی بلندگوها

APEAL شرکت‌های ایرانی وزارت صمت و ارزیابی شرکت‌های بین‌المللی توسط موسسه J.D.Power انجام شده